

pelgrimsreis
ARIS DE BAKKER

beeld
supplement 29

Pelgrimsreis

Vergankelijkheid, vuur en reizen: dat zijn de belangrijkste elementen van het meest recente project van Aris de Bakker. De installatie 'Pelgrimsreis' is daarbij zelf op pelgrimage gegaan. 'Pelgrimsreis' was voor het eerst te zien op 22 september 2004 in de Grote of Sint Janskerk in Den Haag. Rond vijf grote, hoge vormen uit paraffine stonden tafeltjes met tientallen kleinere wasvormen van dagelijkse gebruiksvoorwerpen opgesteld. Genodigden en passanten konden waxinelichtjes onder de kleine, gekleurde vormen aansteken. Het smelten en soms verbranden van de installatie werd, zoals vaker bij De Bakker, tot een eigentijds en toch herkenbaar ritueel. Na de vuurdoop is 'Pelgrimsreis' tussen 19 en 28 november achtereenvolgens te zien geweest in het Belgische Tournai, het Franse Folleville bij Amiens, Parijs, Tours, Saintes, Belin Beliet en de Spaanse steden Pamplona (Puente de Pelegrino), Burgos, Léon, Santiago de Compostella en ten slotte het strand bij Finisterre.

Al in 1997 ontstond bij De Bakker het idee voor een project langs één van de oude pelgrimroutes van Europa. Destijds maakte hij een videotocht langs de fastfoodrestaurants, Formule-1 hotels en winkelcentra aan de snelwegen naar Santiago de Compostella. In het project wilde hij het oude Europa met zijn middeleeuwse routes van macht en religie verbinden met de snelwegen, commercie en consumptie van het nieuwe Europa. Oorspronkelijk was hij van plan een soort tijdelijke tuinen op verschillende plaatsen langs zo'n oude pelgrimroute aan te leggen. Echter na een periode van ernstige ziekte heeft hij dat idee op een meer persoonlijke wijze uitgewerkt.

De Bakker heeft uiteindelijk op tien plaatsen langs de oude pelgrimroute naar het Spaanse Santiago de Compostella een installatie met vormen in paraffine getoond. De ene keer was dat in een gloednieuw winkelcentrum, de kathedralen van onze moderne consumptie maatschappij, gelegen in de periferie van een stad. De andere keer vormde een oude (pelgrim)kerk, verworpen tot bouwval of toeristische trekpleister, de locatie voor een korte stop.

Waar De Bakker zijn installatie opbouwde, maakte nauwelijks verschil. Door de herkenbaarheid van de vormen (onder andere boormachines, flessen, koffiepoten afkomstig uit De Bakkers dagelijkse omgeving) én de herkenbaarheid van het ritueel voegde 'Pelgrimsreis' zich gemakkelijk in al de gekozen plaatsen. Opvallend waren enkele reacties. In het Spaanse Léon vroegen tientallen willekeurige shoppers De Bakker en zijn twee assistenten geïnteresseerd naar wat ze aan het doen waren in hun winkelcentrum. Net zo goed als een groep Poolse kerkbezoekers in het Franse Folleville bij Amiens na de toelichting van De Bakker haast automatisch overging tot het aansteken van de kleine wasvormen. Blijkbaar was het voor hen even vanzelfsprekend: een kaarsvorm van De Bakkers project of een kaarsje bij Maria aansteken.

De oude pelgrimroute naar Santiago is tegenwoordig opnieuw in trek, ook bij minder religieus geïntereerde lopers. Het reizen met een bepaald doel, de weg afleggen, het hecatische leven loslaten en tijd hebben om tot bezinning te komen; het zijn allemaal aspecten die meespelen in het project 'Pelgrimsreis'. De Bakker zelf heeft er geen religieuze bedoelingen mee. 'Ik ben er niet op uit om aflaten te verdienen. Wat ik interessant vind, is het idee om op pelgrimage te gaan en aardse bezittingen achter te laten. Je gaat een confrontatie met jezelf aan en maakt de balans op.' Met het reizende vuur van 'Pelgrimsreis' weet De Bakker op een bijzondere manier eigentijdse rituelen te maken rond het oude thema vergankelijkheid.

Pilgrimage

Transitoriness, fire and journeys: those are the key elements of the most recent project of Aris de Bakker. The installation 'Pilgrimage' went on a pilgrimage itself. 'Pilgrimage' was shown for the first time on September 22, 2004 in the Large or Saint Jacobs Church of The Hague. Five large, tall paraffin shapes were surrounded by tables on which were stood dozens of smaller wax forms in the shape of everyday utensils. Guests and passers-by could light candles under the small, coloured forms. The melting and sometimes burning up of parts of the installation became, as often with De Bakker, a present-day and yet recognizable ritual.

Subsequently 'Pilgrimage' was shown between November 19 and 28 at, in this order, at Tournai in Belgium, Folleville near Amiens, Paris, Tours, Saintes and Belin in France, in the Spanish cities of Pamplona, Burgos, Léon and Santiago de Compostella, and finally on the beach near Finisterre in Brittany, France.

As early as 1997 the idea arose for a project along one of the old pilgrim routes of Europe. At that time Aris made a video-trip along the fast food restaurants, Formule-1 hotels and shopping centres bordering the motorways to Santiago de Compostella. In this project, he wanted to connect the old Europe with its medieval routes of power and religion, to the motorways and the commerce and

consumption of the new Europe. Originally he intended to lay out a kind of temporary gardens on different places along one of the old pilgrim's routes in Europe. However, after a period of serious illness, he developed the idea in a more personal way. In the end, De Bakker showed an installation consisting of paraffin shapes in ten places along the old pilgrim's route to Santiago de Compostella in Spain. Once it was situated in a brand-new shopping centre, the cathedrals of our modern consumer society, situated in the periphery of a city. Another time an old (pilgrim) church, deteriorated into a ruin or a tourist attraction, were the location for a short stop-over.

Where De Bakker built up the installation made hardly any difference. Through the recognizability of the shapes (e.g. power drills, bottles, coffee pots, coming from De Bakkers everyday environment) and the recognizability of the ritual, 'Pilgrimage' fitted in easily at all the selected sites. Some reactions were striking. In Léon, in Spain, dozens of interested shoppers asked De Bakker and his two assistants what they were doing in their shopping centre. Apparently it was equal to them to light a candle shape of De Bakker's project equaled, for them, lighting a candle to St. Mary.

The old pilgrim route to Santiago is nowadays again in vogue, also with the less religiously oriented hikers. To travel with a particular goal, to go all the way, to find release of the hectic life and have time for reflection; all these are aspects of the 'Pilgrimage' project. As for De Bakker himself, he had no religious intentions with his project. 'I am not in it to earn indulgences. What I find interesting, is the idea of the pilgrim going on a pilgrimage. He has to leave the earthly possessions behind. He will be confronted with himself and has to take inventory of himself.'

With the journeying fire of 'Pilgrimage', De Bakker has created present-day rituals around the old theme of transitoriness, in a very special way.

Colofon

Aris de Bakker
2^e Schuytstraat 142
2517 XK Den Haag
tel. 070-3840452
arisdebakker@freemail.nl
www.arisdebakker.nl

tekst: Sandra Spijkerman
vertaling: Annemarie van Ewijk
fotografie: Karola Pezarro,
Paul Wiegerinck, Aris de Bakker
vormgeving: Karola Pezarro
drukwerk: Breuklijn Groep bv
oplage: 3000
uitgave: maart 2005
met dank aan Marlou van Breemen

Deze publicatie is mede mogelijk gemaakt
door Stroom Den Haag.